

Suomen Työterveyshoitajaliiton hallituksen esitys: Pätevien työterveyshoitajien määrä tulisi turvata lisäämällä lakiin työnantajan velvollisuus kustantaa työterveyshuollon pätevyyskoulutus

Suomen Työterveyshoitajaliiton hallitus esittää, että työterveyshoitajien pätevyyskoulutuksen kustannukset säädettäisiin lailla työnantajan vastuulle. Pystyäkseen järjestämään työterveyshuollon palvelunsa siten, kun työterveyshuoltolaki edellyttää, tulee työnantajalla olla käytettävissään riittävä määrä pätevyityneitä työterveyshoitajia. Työterveyshuoltopalvelujen tuottaja on velvollinen kouluttamaan ja käyttämään palvelujen tuottamiseen päteviä työterveyshoitajia. Tällä hetkellä työterveyshuollon täydennyskoulutusvelvollisuus on säädetty työnantajan vastuulle, joten on luonnollista, että myös pätevoittävä koulutus siirtyisi työnantajan kustannettavaksi.

Työterveyshuolto Suomessa – katsauksen mukaan työterveyshoitajien määrä on vuonna 2015 ollut 2323. Työterveyshuollon piirissä olevia palkansaajia Suomessa on 1 968 029. Palkansaajista valtaosa, 92 % kuuluu työterveyshuollon piiriin. Työterveyshuollon järjestämisen kattavuusvaje on noin kahdeksan prosenttia. Työterveys2025 - kehittämislinjauksen tavoitteena on kuroa umpeen työterveyshuollon kattavuusvaje, siten että kaikilla työpaikoilla Suomessa on järjestettynä työterveyshuollon palvelut. Kattavuusvajeen kuromiseksi tarvitaan lisää päteviä työterveyshoitajia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutos sekä maakuntauudistus vaikuttavat työterveyshoitajien tarpeeseen. Maakunnista muodostuu uusia työpaikkoja ja työterveyshoitajia tarvitaan myös maakunnissa. Maakuntien henkilöstön työterveyshuollon tarpeet ovat muutostilanteesta johtuen myös tavanomaista laajemmat. Syntyy uusia työyhteisöjä, uusia tehtäviä, työpaikkoja ja yhteistyötä.

Työterveyshuolto Suomessa 2015 katsauksessa työterveyshuollon henkilö- ja sopimusasiakkaiden määrä on kasvanut. Työterveyshuollossa toimivien lääkäreiden, fysioterapeuttien ja psykologien määrä on lisääntynyt. Työterveyshoitajien määrä on kuitenkin pysynyt samana, sitten vuoden 2004. Samanaikaisesti Kelan työterveyshuoltotilaston mukaan työterveyshoitajien työpaikkaselvityksiin ja toiminnan suunnitteluun käyttämä aika on lisääntynyt. Työterveyshoitajaliiton jäsenkyselyssä 2017 työterveyshoitajat raportoivat huolestuttavaa kehitystä työn määrässä. Työterveyshoitajien kasvavat tulostavoitteet ja työn määrän hallitsematon kasvu aiheuttavat jo nyt ongelmia työterveyshoitajien kokemassa työhyvinvoinnissa sekä palvelulupaukset voivat vaarantua. Työterveyshuollon palveluntuottajalla tulee olla käytössään riittävät resurssit laadukkaaseen palveluun, niiden saatavuuteen sekä palvelulupausten täyttämiseen. Palveluntuottajan vastatessa koulutuksesta ja sen kustannuksista palveluntuottaja itse varmistaa riittävät ja pätevät resurssit työterveyshuoltoon.

Työterveyshuolto 2015 katsauksen mukaan työterveyshuollot ilmoittivat tulevaisuuden rekryointitarpeeksi 84 työterveyshoitajaa. Työterveyshoitajien ikärakenteessa on tapahtumassa muutos, jossa päteviä työterveyshoitajia ei ole helppo saada eläköityvien tilalle. Nämä muutokset ovat vaikuttaneet siihen, että henkilöasiakkaiden määrä työterveyshoitajaa kohden on noussut vuosina 2010 - 2015. Ammattikorkeakoulutuskoulutusverkoston mukaan Työterveyslaitoksella on pätevyitynyt vuosina 2003 -2016 yhteensä 1068 työterveyshoitajaa. Työterveyshoitajia on laskennallisesti pätevyitynyt 120 - 150 vuosittain, mikä ei vastaa työterveyshoitajien eläköitymistä. Suomen Työterveyshoitajaliiton jäsenrekisterin mukaan eläköityneitä työterveyshoitajia on tällä ajanjaksolla ollut noin 400.

Suomen Työterveyshoitajaliitto on erityisen huolestunut pätevyyskoulutuksen saatavuudesta ja hinnoittelusta. Suomen Työterveyshoitajaliiton jäsenkyselyssä 2017 pätevyyskoulutuksen itsemaksaneiden määrä on ollut merkittävä. Kolmannes vastaajista kertoi kustantaneensa pätevoittävän koulutuksen itse. Vastaajista vain puolet kertoi, että työnantaja maksoi pätevoittävän koulutuksen. Vain 12 % vastaajista ilmoitti työnantajan maksaneen joko osallistumismaksun tai mahdollistanut koulutuksen työajalla. Kehitys on huolestuttava, koska koulutus on kallis, heikossa taloustilanteessa moni jättää hakeutumatta koulutukseen.

Työterveyshuollon ammattihenkilöiden osalta koulutuksen rahoituksessa, hinnoittelussa ja saatavuudessa valitsee epätasa-arvo, joka Suomen Työterveyshoitajaliiton mukaan, on vastoin yhdenvertaisuus –periaatetta. Ainoastaan työterveyshuollon erikoislääkäreiden osalta löytyy erillislainsäädäntö ja erillisrahoitus, joka turvaa koulutuksen saatavuuden. Muiden työterveyshuollon ammattiryhmien osalta saatavuutta ei ole turvattu lainkaan. Suomen perustuslain mukaan kansalaisilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen. Suomen Työterveyshoitajaliitto esittää STM:lle yhdenvertaisuuslakiin perustuen, pätevyitysmiskoulutuksen turvaamista työterveyshuollossa toimiville työterveyshoitajille, siten, että koulutuksen rahoitusvastuu säädetään työnantajan vastuulle.

Helsingissä 16.11.2017

Suomen Työterveyshoitajaliitto ry

Hallitus

Puheenjohtaja, Pilvi Österman

